

Usnesení Nejvyššího soudu SR ze dne 20.11.1990, sp. zn. 9 Tor 9/90, ECLI:CZ:NSSR:1990:9.TOR.9.1990.1

Číslo: 45/1991

Právní věta: Pri postupe podľa § 2 odst. 1, 2 prvá veta zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii sa súd obmedzí len na zistenie, či právne posúdenie skutku použité v odsudzujúcom rozsudku zodpovedá niektorému z ustanovení uvedených v § 2 odst. 1 písm. a) až f) citovaného zákona. Súbor zákonných ustanovení uvedených v § 2 odst. 1 bol doplnený zákonom č. 47/1991 Zb. Nie je pritom oprávnený predmetnú vec skúmať z hľadísk uvedených v § 3 odst. 1 citovaného zákona, v ktorom sa demonštratívne uvádzajú námietky, ktoré môže podať prokurátor v lehote 60 dní odo dňa oznámenia rozhodnutia vydaného podľa § 2 odst. 2 citovaného zákona.

Soud: Nejvyšší soud SR

Datum rozhodnutí: 20.11.1990

Spisová značka: 9 Tor 9/90

Číslo rozhodnutí: 45

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Rehabilitace soudní

Předpisy: 119/1990 Sb. § 2 odst. 1
§ 3 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 45

Pri postupe podľa § 2 odst. 1, 2 prvá veta zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii sa súd obmedzí len na zistenie, či právne posúdenie skutku použité v odsudzujúcom rozsudku zodpovedá niektorému z ustanovení uvedených v § 2 odst. 1 písm. a) až f) citovaného zákona. Súbor zákonných ustanovení uvedených v § 2 odst. 1 bol doplnený zákonom č. 47/1991 Zb. Nie je pritom oprávnený predmetnú vec skúmať z hľadísk uvedených v § 3 odst. 1 citovaného zákona, v ktorom sa demonštratívne uvádzajú námietky, ktoré môže podať prokurátor v lehote 60 dní odo dňa oznámenia rozhodnutia vydaného podľa § 2 odst. 2 citovaného zákona.

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 20. novembra 1990 sp. zn. [9 Tor 9/90](#))

Najvyšší súd SR na základe námietok okresného prokurátora v Senici zrušil uznesenie Okresného súdu v Senici zo 14. augusta 1990, sp. zn. Rt 92/90 a tomuto súdu prikázal, aby v prieskumnom

konaní podľa tretieho oddielu zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii prerokoval túto vec.

Z odôvodnenia:

Rozsudkom Okresného súdu v Senici z 15. 9. 1950, sp. zn. T 358/50, v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave zo 14. 11. 1950, č. k. To VIII, 971/50, bola obvinená M. K. uznaná za vinnú z prečinu popudzovania podľa § 26 odst. 1 zák. č. 231/1948 Zb. na ochranu ľudovo-demokratickej republiky a bola odsúdená na 4 mesiace väzenia. Skutok mala spáchať tak, že dňa 21. 7. 1950 v hostinci ČSAD v Senici pred väčším počtom prítomných osôb v hádke s Ž. F. začala kričať: „Vy, Židia smradlaví, hnusní, vy ste tomu na príčine čo s nami robia a už je čochvíľa čas, že s vami spravíme poriadok.“

Okresný súd v Senici uznesením zo 14. 8. 1990, sp. zn. Rt 92/90, vyslovil, že ustanovením § 2 odst. 1 písm. b) zák. č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii bol zrušený rozsudok Okresného súdu v Senici z 15. 9. 1950, sp. zn. T 358/50, v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave zo 14. 11. 1950, č. k. To VIII.971/50, ktorým bola obvinená M. K. odsúdená pre prečin popudzovania podľa § 26 odst. 1 zák. č. 231/1948 Zb. na 4 mesiace väzenia. Súčasne bolo vyslovené, že sa zrušujú aj všetky ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, a to ku dňu, kedy boli vydané.

Súčasne okresný súd podľa § 2 odst. 2 zák. č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii zastavil proti obvinenej M. K. trestné stíhanie pre prečin popudzovania podľa § 26 odst. 1 zák. č. 231/1948 Zb., ktorého sa mala dopustiť už uvedeným skutkom.

Proti tomuto uzneseniu podal okresný prokurátor v Senici v lehote uvedenej v § 3 odst. 1 zák. č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii námietky, ktorými sa domáhal zrušenia napadnutého uznesenia s tým, aby vec bola prikázaná okresnému súdu na prieskumové konanie podľa tretieho oddielu tohoto zákona. V odôvodnení námietok okresný prokurátor uviedol, že nadávky adresované Ž. F. smerovali proti židovskej rase a keďže ich obvinená predniesla v pohostinstve za prítomnosti viacerých osôb, mohli naplniť len znaky skutkovej podstaty prečinu hanobenia národa alebo rasy v zmysle § 27 zák. č. 231/1948 Zb., na ktorý sa však ustanovenie § 2 odst. 1 písm. b) Zákona o súdnej rehabilitácii nevzťahuje. Okresný súd preto uznesením o rehabilitácii obvinenej pochybil a porušil zákon č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade námietok okresného prokurátora v zmysle § 3 odst. 2 zák. č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii preskúmal správnosť všetkých výrokov napadnutého uznesenia ako aj konanie, ktoré tomuto uzneseniu predchádzalo, a zistil, že námietky okresného prokurátora boli podané dôvodne.

Ako už bolo vyššie uvedené, obvinená bola v pôvodnom konaní uznaná za vinnú z prečinu popudzovania podľa § 26 odst. 1 zák. č. 231/1948 Zb. a bola odsúdená na 4 mesiace väzenia. Tohoto prečinu sa dopustil ten, kto verejne alebo pred viacerými ľuďmi alebo viacej ľudí popudzoval k násilnému alebo inému nepriateľskému činu proti jednotlivým skupinám obyvateľov pre ich národnosť, rasu alebo náboženstvo alebo preto, že sú stúpenci ľudovo-demokratického poriadku republiky. Zo znenia skutkovej vety uvedenej v pôvodnom rozsudku je zrejmé, že obvinená v kritickom čase v hostinci verejne nepopuzovala prítomné osoby k násilnému alebo inému nepriateľskému činu proti Ž. F., s ktorým sa hádala, prípadne proti Židom. Počas hádky podľa zistenia okresného súdu predniesla len urážlivý výrok na adresu Židov, a teda aj prítomného Ž. F. Po objektívnej stránke takýto výrok nemohol naplniť znaky skutkovej podstaty prečinu popudzovania podľa § 26 odst. 1 zák. č. 231/1948 Zb. Najvyšší súd sa preto stotožnil s názorom okresného prokurátora vyjadreným v podaných námietkach, že skutok, ktorý je predmetom rozhodnutia, sa mal v pôvodnom konaní posúdiť podľa iného ustanovenia. V rozhodovanej veci by spomínaný urážlivý výrok mohol byť prípadne právne posúdený len ako prečin hanobenia národa alebo rady podľa § 27

zák. č. 231/1948 Zb., na ktorý sa však súdna rehabilitácia podľa § 2 odst. 1 písm. b) zák. č. 119/1990 Zb. nevzťahuje.

Citovaný zákon o súdnej rehabilitácii zrušil právoplatné odsudzujúce súdne rozhodnutia vyhlásené v čase od 25. 2. 1948 do 1. 1. 1990, týkajúce sa skutkov spáchaných po 5. 5. 1945, kvalifikovaných ako činy taxatívne uvedené v § 2 odst. 1 písm. a) až f), ako aj všetky ďalšie rozhodnutia v tej istej trestnej veci na ne obsahovo nadväzujúce, a to ku dňu, kedy boli vydané.

Podľa § 2 odst. 2, veta prvá, cit. zákona, rozhodnutie o tom, do akej miery je odsúdený zúčastnený na rehabilitácii, urobí súd aj bez návrhu.

Okresný súd v Senici postupoval v súlade so zákonom, keď napadnutým uznesením vyslovil (uznesenie má len deklaratórny charakter), že odsúdenie M. K. rozsudkom Okresného súdu v Senici z 15. 9. 1950, sp. zn. T 358/50, v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 14. 11. 1950, č. k. To VIII.971/50, pre prečin popudzovania podľa § 26 odst. 1 písm. b) zák. č. 231/1948 Zb. podlieha rehabilitácii zo zákona podľa § 2 odst. 1 písm. b) zák. č. 119/1990 Zb. Pre takýto postup bolo rozhodujúce len zistenie, že M. K. bola právoplatným odsudzujúcim rozhodnutím vyhláseným v čase od 25. 2. 1948 do 1. 1. 1990 odsúdená pre skutok spáchaný po 5. 5. 1945, ktorý bol kvalifikovaný ako prečin popudzovania podľa § 26 odst. 1 zák. č. 231/1948 Zb. a tento je uvedený v § 2 odst. 1 písm. b) zák. č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii. V tejto súvislosti je neopodstatnená tá časť odôvodnenia námietok, v ktorej okresný prokurátor uviedol, že okresný súd rozhodnutím o rehabilitácii M. K. pochybil a porušil zákon č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii. Súd pri postupe podľa § 2 nie je oprávnený predmetnú vec preskúmať z hľadísk uvedených v § 3 odst. 1 rehabilitačného zákona, kde sú demonštratívne uvedené námietky, ktoré môže v lehote 60 dní odo dňa oznámenia rozhodnutia podať proti rozhodnutiu podľa § 2 odst. 2 prokurátor. Odsúdenie M. K. bolo zrušené zo zákona, a preto okresný súd nemohol pri jeho vydaní skúmať správnosť právneho posúdenia skutku uvedeného v odsudzujúcom rozsudku.

Podľa zistenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky podal okresný prokurátor opodstatnené námietky v tom, že skutok, ktorý je predmetom rozhodnutia, sa mal posúdiť v pôvodnom konaní podľa iného ustanovenia, na ktoré sa rehabilitácia zo zákona nevzťahuje (§ 3 odst. 1 písm. a) zák. č. 119/1990 Zb.). V tomto smere sa už vyššie poukázalo na pochybenie okresného súdu v základnom konaní.

Z ustanovenia § 3 odst. 2 Zákona o súdnej rehabilitácii vyplýva, že o námietkách prokurátora rozhoduje najvyšší súd republiky (v oblasti vojenskej justície Najvyšší súd ČSFR). Ak súd nezamietne námietky ako nedôvodné, napadnuté rozhodnutie uznesením zruší a vec prikáže na prieskumové konanie podľa tretieho oddielu. Toto rozhodnutie nahrádza návrh podľa § 5.

Vzhľadom na to pri dôvodnosti námietok najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnuté uznesenie v celom rozsahu a Okresnému súdu v Senici prikázal, aby vec prerokoval v prieskumnom konaní podľa tretieho oddielu zák. č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii.